ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԷ 1865

Ն° 214

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՍԱԼԸ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 7

Ն° 214

Վարագայի Հավատիս հաֆթատա տէօրթ տէֆա, եանի Բազար իրթէսի, Սալը, Բէնճշէմպէ, վէ Ճումա իրթէսի կիւնլէրի չըգմագտա տըր։

Վարագա սէնէլիք 200 նիւսխէ վէրիլիր, Տէվլէթի աալիէ պիր սէնէ իչին 200, վէ ալթը այ իչին 100 ղուրուշտուր։

Եւըզ ղուշըրուշու պիր տէֆասը վիրէմէյէն քէսանտան եալընըզ 50 ղուրուշ ասխի ալընաճագ. իւչ այլըգ 50 նիւսխէ գազէթա վէրիլէճէք տիր։

Վարագա Թանէսիլէ 50 չէր փարայա սաթըլաճագ տըր։

Իլանաթըն պաթըրը իք տէֆա իչին 3, իքինճի տէֆա իչին 2, վէ իւչիւնճիւտէն զիյատէ տէֆալար իչին 1 ղուրուշտուր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Վարագայի խանընտա իտարէ գալէմինէ, 1 նիւմէրօլը օտասը, Փանոսեան Կարապետ իսմինէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էջմիածնի Ս. կաթուղիկոսու Մաթէոս մարմին հազրէթլէրինին վախճանել օլ[illegible]ուն խապէրի մաթէմնիքիզի չարալդ կիւնքի ղազէթալարտա օգունմուշ, վէ ծիւմլէնին էսէֆի ազիմնի մուճիպ օլմուշ տուր։

Իլէրուտէ մալումաթը մուֆասսալէ [illegible] ղըմլըղտա նէնէ պէյան իտէրիզ։

— Շահնազարեան Կարապետ վարդապետին վէֆաթը հագգընտա թաֆսիլէն սէօյլէմէքլիյի վատ իտմիշ իտիք. օլ պապազ միզարի քիֆայէ մալումաթ ալմըշ իտիքտէ, մութէվէֆֆա վարդապետին միլլէթիմիզէ իֆրաթ մէրթէպէ մուհէ զայան պիր կոտակ իթմիշ օլտուղու իշիտիլմիշ, վէ հալթթա ղազէթալարտա տախի զիքրի կէչմիշ օլտուղունտան, վէ օլ պապազ հէր քէսին քէսպի մալումաթը թամամէ իթմէքլիյէ արզու վէ մէրագը պուլունտուղունտան, պու աէֆալըգ մէյ քիւր կոտակըն այնէն սուրէթինի պէյան իտիպ, հագգըլարընտա եազաճաղըմըզ պահսը իսէ կէլէճէք տէֆայա թէրք իտէրիզ։

Շահնազարեան Կարապետ վարդապետի կտակագրին բուն իսկ պատճէնն ըլլալուն համար կը վկայեմ եւ ստորագրելով կնքեմ. ի 2 սեպ, 1865

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

Պօղոս Արքեպիսկոպոս

ԿՏԱԿ

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ

Թուական 1865 . . . ամի, Յունվարի մէկ.

Ես Կ. վ. Շահնազարեանց, ծնեալ 'ի Համատան յամի 1814, հիւանդութեամբ հոս գալով բժշկութեան համար եւ տեսնելով որ վճռակս օր աւուր կծանրանայ, ուստի քրիստոնէական պարտքս ամենայն ջերմեռանդութեամբ կատարելէն զկնի այս կտակս բըրի առողջ մտօք, իմ սեպհական գրչաւ եւ ստորագրութեամբ 'ի գիտութիւն ամենայնից եւ 'ի հրահանգ իմ կտակակատար վսեմափայլ Նուբար փաշային, իմ բարեկամին եւ բարերարին.

1. Ունիմ 'ի Կոստանդնուպօլիս հանգուցեալ Խորասանճեան Պետրոս Ամիրայի տունն երկու սնտուկ գիրք, զգեստ եւ կարասիք. Նոյնպէս Ղալաթիոյ Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ քարուկիր սենեկի պատուհանն մէկ կապոց պիտանի եւ անպիտան գրուածք, սամովար, վերմակ եւ այլն. զորս զրկեր եմ Խասգիւղի Գէորգ Քահանայ եղբօրս իր տունն տանել: Այս ամենս նոյն անձին կը ձգեմ իբրեւ յիշատակ մեր 15ամեայ անկեղծ բարեկամութեանն.

2. Ղալաթիա բնակեալ Մեծատուրեան Պետրոս աղայի մօտ շահեցուցանեմ 100 Օսմանցի լիրա, Խասգիւղի տէր Գէորգի եւ Մոմճեան Մկրտիչ աղայի գիտութեամբ: Այս 100 լիրաս իմ մահուանէն յետոյ առնուի եւ Թիֆլիզ խրկուի մեր անկեղծ բարեկամ, գնդապետ Զաքարեա Յովհաննէսեան Շահազիզեանցին, որպէս զի անկէ 75 լիրան իմ քեռորդի Մկրտիչ Փանջի Աբրահամեանին ընծայէ իմ կողմէն. իսկ 25 լիրան իմ հօրեղբօրորդւոյն, որք երկուքն ալ Վաղարշապատ կը բնակին:

3. 1856 թուէն սկսեալ մեր մամուլէն ելած Հայերէն եւ Գաղղիերէն Շար Հայ Պատմագրաց եւ կանոն սաղմոս խրկեր եմ Պօլիս 7500 հատորի չափ, առանց 1000 օրինակի չափ աղքատ դպրոցներու ընծայեր եմ. մնացեալն Խասգիւղի Մոմճեան Մկրտիչ աղային քովն է. կը խնդրեմ Նուբար փաշայէն որ զանոնք ամենն ալ մեր ազգի աղքատ դպրոցներուն արդարութեամբ բաժնել տայ Թուրքաստան, Ռուսիա եւ Պարսկաստան.

4. 2 որդ յօդուածի մէջ յիշատակեալ Զ. Յ. Շահազիզեանցին 150 հատորի չափ Շար Հայ Պատմագրաց խրկեր էի ծախելու համար, որ եւ ինձ 2 տարի յառաջ 200 Ֆրանք խրկեր էր: Որդ մնացեալ հատորներու համար իրեն գրեցի որ կարօտաւոր ուսումնականաց եւ աղքատ ուսումնարանաց ձրի բաժնէ եթէ գրեանք եթէ անոնց գինն.

5. Թէոդոսիա Այվազեան Գաբրիէլ վարդապետի մօտ 70 հատոր Շար Հայ Պատմագրաց ունիմ եւ 10 Երկրագունդի 30 թուղթ վարձ, գիրք, եւ գումարն Նուբար փաշան առնայ.

6. Քօսթէ պատրիարքի մօտ 20 Հերքուլէս դաշանց թղթոյ, 42 Շար Հայ Պատմագրաց եւ 8 օրինակ Երկրագունդի սակ ունիմ. Զանոնք ալ իմ կտակակատարն առնայ.

7. Հալէպցի Քիւրքճեան պարոն Յովհաննէսեան մօտ 16 լիրա ստերլին 11 շիլին 10 1/2 փէննի սակ պարտական է, ի գին մէկ ջրհան մեքենայի զոր անոր ղրկելու Անգղիա Յակոբեան Կարապետ աղայի ձեռամբ գնեցի եւ Էքիզլէր Կարապետ աղայի ձեռամբ խրկեցի անցեալ տարի. հաշուեթուղթքն Մանչեսթեր են: Այս գումարս ալ իմ կտակակատարս առնայ: Նոյն Քիւրքճեան մեզ պարտական է նաեւ 7 Երկրագունդի 30 թուղթ սակ. այս ալ առնայ.

8. Մանչեսթեր, Եղիազարեան Կարապետ (1) մօտ ունիմ 7 թուրքի կոնսոլիդէ (2). անոր յանձներ եմ նաեւ մէկ կնքեալ սնտուկ, որու մէջ կան իմ սապետական խաչերն, մէկ ոսկի էնֆիէի տուփ, մէկ ոսկի մինէքի տուփ, մի ոսկի եւ մի արծաթի ժամացոյցներ, քանի մի հարիւր ոսկի եւ արծաթ հին դրամներ, եւ մի փոքրիկ մագաղաթի վերայ գրուած Աւետարան Յովհաննու բախտաւոր պատրիկ գործածութեան համար, մի փղոսկրեայ այցելութեան տապուսկի պահարան քանդակեալ եւ այլ մանր մունր արծաթի եւ ոսկի եւ այլ կարասիք: 23 Հայոց հին դրամներն Ազնաւուրի Կուլիկ տիկնոջն Նուբար փաշային կը ձգեմ, իբրեւ ամենաչնչին երախտագիտութեան ապացոյց: Մագաղաթի Աւետարանն, որ իմ ընտանիքէս ինձ մնացեր է, եւ որ արդարեւ յոյժ հազուագիւտ է, որովհետեւ ոչ Էջմիածին, ոչ Երուսաղէմ, ոչ Վենետիկ եւ ոչ այլուր անոր նմանն չկայ. որոյ համար ինձ շատ անգամ 1500 տալով կամեցան գնել եւ ես չկամեցայ մեր ազգէն հանել, վսեմափայլ Նուբար փաշային կը ձգեմ, իբրեւ յիշատակ անմոռաց սիրոյ, այնու պայմանաւ որ մրդուց որդի իր ընտանիքի մէջ պահէ, իսկ ամէն մնացեալն խնդրեմ վաճառել տայ եւ մէկ գումար կազմէ, որոյ համար յետոյ գրելու եմ: Կոնսոլիդներն նոյնպէս ծախուելին եւ գումարն նոյնպէս մնայ: Նոյն աղայի մօտ թողուցեր եմ դարձեալ 40 գինէ, որ մեր դարանի մանր ծախքն հոգայ. եթէ աւելի սակ մնացեր է՝ առնուի, եթէ ես պարտական մնացեր եմ տրուի, որովհետեւ մինչեւ հիմայ ինձ հաշիւ չէ խրկեր:

9. Մանչեսթերի Հայոց եկեղեցին ունիմ մէկ արծաթի գլխով ապանոս գաւազան, մէկ արծաթի մանատուփ, մէկ արծաթի խաչ, արծաթապատ Աւետարան, մէկ ձեռք զգեստ պատարագի, բոլոր եկեղեցւոյն գրեանքն իմս են, ունիմ նաեւ մէկ կերպաս փիլոն, մէկ չուխայ նոր վերարկու, վեղար եւ այլն, զորս բոլորն նոյն եկեղեցւոյն կը ձգեմ յիշատակ բաց 'ի արծաթի խաչէն որ Խասգիւղի եկեղեցւոյն աւանդ առնուած ըլլալով՝ կը խնդրեմ որ իր տեղը դարձընել տայ իմ կտակակատարն եւ իմ հոգւոյս աղօթէ:

10. Մանչեսթերի եկեղեցւոյ տան մէջ ունիմ մի գրատուն, ուր կան 3000 հատորի չափ Հայերէն Գաղղիերէն, Ռուսերէն, Անգղիերէն եւ այլ լեզուաց մատեաններ, կան հարիւրաւոր արծաթի եւ պղնձի անգիքաներ, եւ քանի մի ձեռագիրք, որոցմէ Միքայէլ պատրիարքի պատմութիւնն Պօլսոյ Միջագիւղի Թանգարանէն աւանդ առեր եմ, եւ իր տեղը դարձուի, իմ ննջարանիս մէջն են 6 արծաթի կերակրոյ դգալ, չորս նոյնպէս չայի, եւ 6 արծաթի դանակ հանդերձ մէկ մնդճակ եւ երկու կոմֆոր լեցուն զգեստով եւ կարասիքով. վերն ունիմ մի ամբողջ լուսանկարի գործիք, եւ հարիւրաւոր բադէյլ գինի եւ բրանտի. 3000 հատոր գրեանքն կտակեմ Պօլսոյ հիւանդանոցին եւ Իզմիրի Մեսրոպեան դպրոցին, ամէն մնացեալն ծախուի եւ գումար ըլլայ մեր կտակակատարի մօտ:

11. Մանչեսդեր մէկ ամբողջ տպարան ունիմ հանդերձ մամլով եւ ամէն պարագայիւք. 11 տեսակ պղնձի մայրեր, քանի մի տեսակ պողովատիկ հայր: Երկու ամբողջ մայրերն եւ այլ երեք տառ ձուլիչ Նորմանդանի մօտն է, զորս տուեր էի գիր թափելու եւ մոռացմամբ մնացեր են: Ունիմ մեր տպարանն նաեւ 25 կապ թուղթ եւ 700 քիլոյի չափ Հայերէն եւ Գաղղիերէն տառք ամէնն ալ ծախուին եւ գումարն մեր կտակակատարին յանձնուի:

12. Մանչեստեր մէկ բժշկի որ Գովլէնդէջ անուն կը նստի, 1 լիրա 13 շիլին պարտք ունիմ, նոյնպէս ձուլիչ Նորմանդանին 14 շիլինի չափ. նոյնպէս Փարիզ. ռիւ Վավէն 48 ցուլիչին 7 Ֆրանք եւ ...

---

(1) Մէրգում Եղիազարեան Կարապետ աղա մուախխէրէն պուրայա կէլմիշ կիթմիշ օլտուղունտան, մէզքիւր գօնսօլիտալէրին հիսապը, Խասքէօյ քահանալարընտան արժ. տէր Գէորգ հայր մարիֆէթիյլէ կէօրիւլմիւշ, վէ մէրգումտան ալընըփ Պետրոս աղա Մեծատուրեանա թէսլիմ օլունմուշտուր:

(2) Հէր նէ գատար 7 գօնսօլիտ տէյի եազըլմըշ իսէ տէ պունտա պիր [illegible] վար տըր. չիւնքի 700 գօնսօլիտ օլաճագ տըր. վէ մէրգում Պետրոս աղա Մեծատուրեան մութէվէֆֆա վարդապետին վէֆաթընտան սօնրա, կալմըշ 7 գօնսօլիտ տէյի եազըլմըշ օլտուղունա իշիթտիքտէ պիզզաթ կիտիպ եանլըշլըգ պուլունտուղունը, լազըմ կէլէն զաթլարա խապէր վէրմիշ տիր:

Իտարէհանէ Վարագա.

լա Հարպ 38 թիւ Ծերունի կազմարանին 16 ֆրանք տալու եմ, որոնք ամբողջապէս վճարուին և հոգիս ազատուի։

13. Մանչեսթերի գրոցս մէջ կան իմ շինած Գաղղիերէն և Հայերէն բառարանն, Գաղղիերէն Հայաստանի տեղագրութիւնն, Գաղղիերէն Միքայէլ Պատրիարքի պատմութեան թարգմանութիւնն, երկու հատոր եկեղեցական պատմութիւն, և մի հատոր ընդարձակ քրիստոնէական վարդապետութիւն և այլ շատ մանր գրուածք, որոնք յանձնուին Խասգիւղի Թանգարանին դալցէ որ մի տպուին։

14. Մանչեսթեր տպած պատրաստ կան Տէր Յովհաննէս Խաչկեանի անցքն և իր պատկերն պղնձի վերայ փորուած հոն է, Այն գրքի ճակատի խաչն ծուռ դրուեր է և թուականն 1864 է, և գրքին մէջ քանի մի տառասխալք կան, որոց ցանկն իմ և անոր թղթակցութեան մէջն է։ Մեր գրաշարին այն վրիպակներն շարել տրուի և ճակատին հետ մէկտեղ տպուին 1865 թիւ դնելով, Նոյնպէս անոր 500 պատկերն տպուի և իմ ծախքով թղթակազմ ընելով բոլորն մէկ սնտուկ լեցուի և իր հաշուին Կալկաթայ իրեն խրկուի։ Նոյնպէս հոն տպած պատրաստ կայ Միքայէլ Պատրիարքի պատմութեան առաջին հատորն, անիկայ ալ թղթակազմ կապուի և մեր բաժանորդ վճարողներուն ձրի բաժնուի և մնացեալն ծախուի ՚ի շահ մեր։

15. Փարիս Կոստանեան Պօղոս աղայի մօտ մի տարկ ունիմ, որոյ մէջ կան 25 լոմբարդ որոց արժէքն է, 13500 ֆրանք. երկու օբլիգասին վիլ տը Պարիսի որոց արժէքն է 850 ֆրանք, հինգ հինգերորդական օբլիգասիոն կոմինալ, որոց արժէքն է 405 ֆրանք, իմ մօտ սնտուկիս մէջ ունիմ 3 օբլիգասիոն Գրեաի իմմոպիլիէ, որք ինձ արժեր են 1500 ֆրանք. բայց այժմ հազիւ թէ 1200 ֆ. արժեն(1)։ Որոնք ամէնն ծախուին և գումարն իմ կտակակատար Նուբար փաշային ձեռքն ժողուի,

16. Զէյթունի անուամբ կոտորածի ատեն 3000 ֆրանգի չափ օգնութիւն ժողուեցի, և Պ. Պ. Լանգլուայի և Մուրատեանի դիտութեամբ հոն խրկեցի կամ Փարիս աւանդ դրինք, յետոյ Յակոբեան աղան անցեալ տարի ինձ յանձնեց 4 լիրա. Բերմանէն ալ այս տարի եկաւ 279 ֆրանգ, որ տակաւին Լոնդոն Պ. Սէթ Աղաբեանին մօտն է, Այս գումարս առացուի և մեր չորս լիրայի հետ(2) միացունելով իր տեղն խրկուի։

17. Իմ ձեռքս եղած ստակն իմ թաղմանս բաւական է, խնդրեմ որ իմ թաղումս պարզ ըլլայ և անշուք։ Իմ գերեզմանիս վերայ սնկուի մէկ սեւ մարմարիոն կամ գրանիդ մէկ ու կէս մէթր երկայն և վրան գրուի Հայերէն և Գաղղիերէն՝ "Կարապետ վարդապետ Շահնազարեանց, ծնեալ ՚ի 14 մայիսի 1814 ամի ՚ի Համատան և վախճանեալ ՚ի Փարիզ յամի 1865 . . . . ամիս"։

18. Քսան ու հինգ տարի է եղեր մէկ փափագ միայն ունեցեր եմ, և այն իմ սիրելի ազգին համար. Ոչ ժողովրդեան, այլ ազգաց համեմատութեամբ արտաքոյ կարգի թշուառութիւնն տեսնելով, անոր պատճառն ուրիշ բան չեմ գտեր բայց եթէ անոր անկրթութիւնն և տգիտութիւնն, և զայս դարման տանելու համար ջանացեր եմ ընդ զանազան ժամանակս մէկ ուսումնական միաբանութիւն հաստատել և գիշերօթիկ դպրոց մի բանալ և արժանաւոր եկեղեցականներ պատրաստել, որք այլ և այլ գաւառներ տարածուելով և իրենց սովորածներն սփռելով մեր ազգի մանկանց մէջ գիտութիւններ, դրականութիւն և հրահանգ ամենուն մատուցէին։

Կոստանդնուպօլիս փարիզ և Մանչեսթեր իմ մտադրութեանց կենդանի վկայ են, ոճառ ինչ որ

(1) Մեզքիւր 3 ատեն 1200 ֆրանգը օբլիգասիոն տախի մէջ գրում Պօղոս աղա Կոստանեան ֆեռմուրիլիւշըն։

(2) Մեզքիւր 4 լիրա պօրձունէ Զէյթունցը Մոլսէս հայրա վերժիշարը

ես իմ կենդանութեանս չկարացի ընել, իմ մահուանս ետեւ յետոյ կը յանձնեմ իմ կտակակատար Պ. Նուբար փաշային որ ընէ։ Իմ անունս փոյթ չէ որ յիշուի կամ ո՛չ, բաւական է միայն որ իմ փափագս կատարուի։ Հետեւաբար իմ վերոյիշեալ ստացուածքն վաճառուելէն և պատրաստ գումարներն ձեռք բերելէն զկնի՝ կարծեմ թէ հազար գինէի (1) չափ գումար կը կազմուի։ Այս գումարն կը խնդրեմ, այնչափ ատեն շահով բանեցունէ՝ մինչև որ չորս հազար գինէի գումար ըլլայ, ապա դրամագլուխն հաստատուն եկամուտի դնելով անոր տարեկան եկամուտովն տասն աշակերտի համար իմ անուամբ մէկ գիշերօթիկ դպրոց բանալ տայ Կիլիկիայի կողմերն ուր որ ինքն պատշաճ տեսնէ, վերատեսչի, դասատուաց եւ այլ տնօրէնութիւններն իր փերգատանի մէջ պահելով, որով եւ Աստուծոյ օրհնութեանն, ազգի երախտագիտութեանն եւ իմ գոհութեանս արժանի ըլլայ՝ ինքն, իւր ընտանիքն եւ բոլոր ազգատոհմն յորդւոց որդիս, ամէն։

19. Իմ դէմքը փոտոր ըլլան Պօղոս Նուբարեանին սիրոյ յիշատակ կը ձգեմ որ քովի տեսնէ զիս յիշէ։ Կարապետ Վարդապետ Շահնազարեանց

Հանգուցեալ գեր. Կարապետ վարդապետին բուն իր ձեռագիր կտակէն, զոր ինձ յանձնեց վսեմ. Նուպար փաշային տանելու ճշդիւ գաղափարեալ ըլլալուն համար կը վկայեմ։

Ներսէս եպիսկոպոս Վարժապետեան ՚ի Խասգիւղ

1865 Օգոստոս 31
՚Ի Խասգիւղ. Կ. Պոլսոյ.

Շու յաթիտէրիկէր տախի կտակս ըլլայէ թէն եաղըլմըշ օլտուղունտան պէյան իտէրիզ։

Ակդմիրի 100 հատոր Շարէն 60 միայն մընացեր էր, 40 բաժնուած ըլլալով. ասոնցմէ 24 Ստեփաննոս Օրբէլեանէ. 19 Կաղանկայտուացի Մ. հատ. 2 Բ. 5. 4 Եսողիկ և 5 Վահրամ—Սմբատ. բաց ՚ի 6 հատ. զորս Գէորգ Վ. տուաք, 2 ձրի, 4 արծաթով այսինքն 4 ական ֆրանք։

1865 թիւ մայիսի 1. Երժ. Գէորգ վար. Զմիւռնիոյ յանձնեցի վաճառման համար 10 Օրբելեան Ե. հատ. և 10 Բ. 10 Կաղանկայտուացի Ե. հատ. և 2 Բ. 4 Եսողիկ և 5 Վահրամ—Սմբատ և ութը Ներքուին Կաշանց թղթոյ առաջնոյն գին դնելով 5 ֆրանք և Կաշանցն երկու ֆրանք։

Ութն Կաշանց թուղթս ստացայ ՚ի Պ. Գէորգէ Զմիւռնացւոյ"

(Այս հատուած թէպէտև առանց ստորագրութեան, այլ նորով իսկ ձեռամբ գրեալ ըստ մասին թանաքաւ և ըստ մասին կապարի գրչաւ։

(Ընդօրինակողն։)

Խասգիւղ 2 Սեպ. 1865

. . . Խմբագիր

Համաճարակ ախտին Խասգիւղ Նէնէ Մահալէյի մէջ սաստկացած ժամանակները, տեղւոյս 150ի չափ կարօտեալ ընտանեաց անմիջական օգնութիւններն հասցնելու նպատակաւ յանձնաժողով կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ եկեղեցւոյս քարոզիչ Տ. Արիստակէս Ս. արքեպիսկոպոսի, որ թէ ժողովս առատաձեռն սրտերու շնորհիւ ինչ նըպաստ և ձեռնտուութիւն կրցաւ մատակարարել նոցա, թող այս կէտը ուրիշ առիթի մը մէջ մանաւոր հաշուեցուցակաւ մը հրատարակելու խոստանալով, առայժմ կը համարինք, պ. Խմբագիր, ձեր պատուական թերթին միջոցաւ փութալ նախ և յառաջ ՚ի հրապարակաւ մեր երախտապարտ շնորհակալութեանց առ Ս. Նախագահ մեր, որ անձնական տկարութեանը հակառակ, յանձնաժողովոյս հանապազօրեայ նիստերուն մէջ անընդհատ ներկայութեամբ մեզի խրախուսեց, և հասուն խորհուրդներովը մեր խղճմտանքին վրայ կշռող պարտաւորութիւնները կատարելու մէջ մեզ լուսաւորեց. այնպէս որ եթէ հասարակութիւնը կատարած պաշտօններնուս մէջ մեզի անպարտ դատէ երբէք, այս փառքը առանց չափազանցութեան կըսեմ, նորին սրբազնութեան կ՚վերաբերի։

(1) Ինկիլիզ լիրասը տիմէք տիր.
Ի. Վ.

Նաև չմոռնամք յիշելու Թաղական խորհրդոյ անդամներէն Մ. Միհրան աղայն ու իւր անձնական տկարութեանը չնայելով՝ յանձնաժողովոյս տրամադրութեանցը համամիտ գտնուեցաւ։

Բժշկաց կարգին մէջ անձնուիրութեամբ նշանաւոր հանդիսացան Մ. Ֆիլիպէ, և Աբօսթօլաքի դեղագործն, որ երկուքն ալ յանձնաժողովոյս զրկած տեղերը մեծ փութով վազելով, դարման և դեղ ձրիաբար բաշխեցին. ասոր երկու ազնիւ անձանց թաղեցւոց բրած ծառայութեան ինչ աստիճանի մեծ ըլլալը ըմբռնելու համար, բաւական է որ մարդ ինչ մարդկութեան սէր և այն մահու չափ վտանգաւոր ժամանակներուն վրայ գաղափար մը ունենայ. անանկ ժամանակ մը որ երկու երեք վայրկեանի յապաղում մը, ախտացեալը գերեզման իջեցնելու կ՚սպառնայ։

Սակայն թէ որ աշխարհային բժիշկներու երախտագիտութիւննիս յայտնելու մասին այսչափ կը տկարանամք, որչափ աւելի հոգևոր բժիշկներնուս։ Մեր պատկառելի քահանայք, Նկատ իրենց արժանաւոր առաջնորդին օրինակին հետեւելով, գերմարդկային զօրութիւն մը ցոյց տուաւ այն տագնապի օրերուն մէջ. գիշեր և ցերեկ ոչ թէ միայն թաղիս մէջ պատահած հիւանդներուն, այլ նաև շուկաները, 1—2 ժամու հեռաւորութիւն ունեցող տեղեր, աներկիւղ և անդադրում վերջին թօշակ կը հասցնէին. կը վազէին մահուան ճիրաններուն մէջ անխուսափելի կերպով կապուած եղկելիներ հոգևոր մխիթարութեամբ յաւիտենականութեան պատրաստելու, այնչափով ալ գոհ չըլլալով, անոնց մարմնոյն յուղարկաւորութիւնը իրենք իսկ սիրով կատարէին, եթէ կառավարութեան կողմանէ, ասոր համար մասնաւոր կերպով պանդուխտ քահանայ մը կարգելու հրաման եղած չըլլար։ Մէկ խօսքով այս պարագայիս մէջ մեր քահանայ հայրերը ցոյց տուին թէ արդարև իրաւունք ունին ժողովրդեան պատկառանացն ու սիրոյն վրայ։

Կ՚վերջացնեմք խօսքերնիս . . . . Խմբագիր, խնդրելով որ մեր այս շնորհակալութեան զգացմանցը թարգման հանդիսանայ ազգին առջև, ձեր ազգօգուտ թերթին միջոցաւ։

Անդամք յանձնաժողովոյ

Յ. Ն. Գամանճեան	Գ. Ոսկուրիկեան
Յակոբ Ջաքարեան,	Բ. Թ. Գիրձակեան
Խաչատուր Նշլեան	Թադէոս Սիմոնեան

— Իզմիրածինտէն ալտըղըմըզ մէքթուպտուր
28 Նումերօլու Սպարդակային պագըլըյէք։

Խաղաղական Ափրիկանոսի կղզեաց վայրենիներուն մէջ աւելի քաղաքավարութիւն և մարդասիրութիւն կրնաս գտնել քան թէ նոցա մէջ, մտայ մէջերնին մտերմաբար կերպով, արժանի եղածներուն աւելի խոնարհութիւն ու ակնածութիւն ցուցուցի, սակայն նոցանէ փոխանակ մարդասիրական ժպիտ մը նշմարելու խոժոռ ու վայրենի կերպարանքներ տեսայ, և փոխանակ խոնարհ ու հեզ հոգիներ գտնալ, գոռոզ ու ամբարտաւան գլուխներու հանդիպեցայ. վերջապէս զարմանքէս ապշեցայ տեսանելով մէկ ընկերութիւն ո՞վ կրնայ գաղափարել, ինքնիր ընտ սկսայ մտածել թէ արդեօք մարդկանց

ուրուականնե՞րն են թէ իրօք մարդ են . վերջապէս անանկ գտուեցի որ_ասոնք ալ մարդկանց անզգայ տեսակը ըլլալու են . սակայն այս վճիռը չըրած ուզեցի գիտնալ որ ասոնք ամէն բանի ամէն պարագայի մէջ ալ մի և նո՞յն են . ուզեցի նոցա անցեալնին ալ չըքել ու ներկայնուքննելով այս քննութեան միջոցին աղէկ համոզուեցայ զի Տաճկաստանի Հայաստանի կղերին ամենէն չարագոյնը ասոնց ճիւաղներուն քով ոչինչ են , վասն զի ասոնք չէ թէ իրենք ցեխ են այլ աղէկ բան մ'ալ ընելուն արգելք եղած են միշտ և կըլլան . իրենք բոլորովին ծոյլ ու դանդաղ կարդալ ու գրել ըսած բանը չեն սիրեր այլ միայն մարմիննին սնուցանել . վերջապէս փոխանակ սրբակրօն վարք մը ունենալու . ունին անառակութիւն , փոխանակ քաղցրաբարոյ ու հեզ հոգիի , լրբենի ամբարտաւան ու յանդուգն բնաւորութիւն , փոխանակ բարեկանութեան պարզութեան , ագահ պերճասիրութիւն , փոխանակ անձնուրաց հաւատարմութեան , անձնապաշտ վատութիւն , փոխանակ լուսաւորութեան ուսումնասիրութեան ու բարոյական յառաջադիմութեան ջանադիր ըլլալու , նորահասակ լուսաւորութեան թշնամի , ուսումնասիրութեան դանդաղ , ու յառաջադիմութեան արգելք ։

Այս վայրենաբարոյ բնաւորութեանց նըկարագրութիւնը թէ որ մանրամասն ընել հարկ ըլլայ անտարակոյս մեծահատոր գիրք մը պէտք է շինուիլ . սակայն մեր գրութեան համառօտութիւնը չի ներեր որքան որ կարելի է խիստ համառօտեցինք . ասոնք այս առթիւ վատ ուսումնատեաց , ու դանդաղ պերճասէր ըլլալէն վերջը , չարութիւն նիւթելու մասին շատ յառաջադէմ են , ասոնք այն ճիւաղներն են , որ անցեալներս բոլոր Ռուսաստանի ազգայինները վրդովեցին որուն անձագանքը մինչև Պօլիս հասնելով նոյն ներգործութիւնը մինչև Պօլսոյ ազգայնոց վրայ ալ եղաւ . ասոնց այս տեսակ վայրենավայել ընթացքը Վեհափառ Հօր խիստ ծանր գալով խրատելէն ու յանդիմանելէն երբէք չի դադարիլը , ու իրենց դանդաղութեանցը ու պերճասիրութեանցը արգելք ըլլալը , և թէ իրենց այն խառնագնաց ընթացիցը հակառակիլը , ու նորին Օծութեան թէ զիրենք և թէ միանգամայն վանքը բարեկարգելու համար ունեցած գաղափարը և ըրած ձեռնարկութիւնները այնքան զիրենք կը զայրացունէ որ ընդհանուր Ռուսաստանի ժողովուրդը նորին վեհափառութեան դէմ զինելու անարգ միջոցներու կը դիմեն . վերջապէս 106 յօդուած յանցանքով մէկ բողոքագիր կը հրատարակեն բոլոր Ռուսաստանի ազգայնոց , որուն որ մեծ շարժում մը կը պատճառէ մինչև անգամ կառավարութեան ալ կը ներգործէ . սակայն Ռուսիոյ ազգայինք քաջ գիտնալով նոցա վատ բնաւորութիւնը , և Վեհափառ Հօր թէ բարեկարգութեան , թէ ուսումնասիրութեան և թէ ազգասիրութեան մասին ունեցած տենչը մեծապէս կը վիրաւորին ու իսկոյն ամէն մէկ քաղաք իրենց կողմէն պատգամաւորներ և մխիթարական ու քաջալերական նամակներ ղրկելով , կը յայտնեն իրենց զգացած ցաւը , և թէ իրենց խոնարհական յարգանքը , և մինչև անգամ կառավարութիւնը այսպիսի նպօրինաւոր բողոքին համար Սիւնհոդէն բացատրութիւն կը պահանջէ . որուն վրայ ալ տարակուսած են . այսու ամենայնիւ թէ ուղղակի և թէ անուղղակի միշտ արգելք են բարեկարգութեան և ուսման . Վեհափառ Հայրը տպարանի և ուսումնարանի մը հիմը դնել տալէն վերջը արգելք եղած են շինութեանը , ու այնպէս թերի մնացած է , թէպէտ նորին սուրբ Օծութիւնը այլ և այլ գաւառներու մէջ ընտիր ուսումնարաններ հաստատած է առանց արգելքի , սակայն վանքին մէջ ո՛չ երբէք , պատճառը որ դրդէն Կաթուղիկոսական իրաւասութիւնը սեղմուած է կառավարութենէն . և այս իրաւունքը որ բոլորովին կրօնական է , գրեթէ կառավարութիւնը իրեն է գրաւեր , զոր օրինակ ինքը կարող կըլլայ կոր առաջնորդներ կարգել առանց նորա արժանաւորութիւնը քննելու ընդհանրական գլխէն , ինչպէս որ Այվազեան Գաբրիէլ վարդապետին պատմութենէն կրնան իմանալ ազգայինք . վերջապէս այս ընթացքով մէկ քանի տարիէն ալ ևս Կաթուղիկոս մը ունենալու արտօնութենէն ալ պիտի զրկուինք . ու այն սըրբազան [illegible] Ռուսիոյ կայսեր ոտքին տակը պիտի տեսնենք ։

Գօէթը [illegible]

— Իսյանէ տէֆթէրիմիզէ չու աթիւէքի զաթլարըն խայրխահլըգլարընը տախի գայտ իտէրիզ ։

90 ղուրուշ Իզմիրտէն Գ. Գ.
50 " Պրուսալը Յ. Ն.
20 " Հ. Ս. Հ.
20 " Պիր Իսլամ էֆէնտի.

180 եէքիւն

Կէրէք Իսթանպօլտաքի վէ կէրէք Թաշրալըրտաքի զաթլարըն խայրխահլըգլարընը թէքրարէն տավէթ իտէրիզ ։

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԻԼԱՆԸ ՌԷՍՄԻ

Պու քէրրէ վէրգու պուլան հարիգաէ մուհթէրիգ օլանլարտան մուհթաճին սընըֆընա իանէ օլունմագ իւզրէ Պապը ալիտէ թէշքիլ պույրուլան գօմիսիօն սանտըղընա իթա օլունան մէպալիղին տէֆթէրի տիր ։

Մուգատտէմ նէշր օլունան տէֆթէրին եէքիւնի	612.000
Մէճալիսի ալիյէյէ մէմուր , ուպուհէթլու տէվլէթլու Մէհմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրի ,	50,000
Մալիյէ նազըրը տէվլէթլու Րիւշտի բաշա հազրէթլէրի ,	25,000
Իրան տէվլէթի Ֆէխիմէնի սէֆիրի միւշիրիւտ տիւէլէ տէվլէթլու հաճի միրզա Հիւսէյին Խան հազրէթլէրի	20,000
Պէլճիգա սէֆիրի սաատէթլու Արիստարքի պէյ	2,500
Րուսիյա օրթա էլչիսի սապըքէթլու ժէնէրալ Իկնաթիէֆ հազրէթլէրի	3,000
Ֆրանսըզ մասլահաթկիւզարը միւսիւ տը Պօնիէր հազրէթլէրի	2,200
Պէլճիքա միւքիմ էլչիսի միւսիւ Երանպէրկ ճէնապլէրի	1,320
Ֆրանսըզ սէֆարէթի պաշ թէրճիմանը միւսիւ Սէթրի	3,080
Սէֆարէթի միւշարէլէյհա թէրճիմանը միւսիւ Իօպէր	440
Գալաթա վէ Պէպէք Լազարիսթ րահիպլէրի	1,000
Շիրքէթի մալիյէյի Օսմանիյէ	20,000
Մատամ Իկնաթիէվ	500
Պրէնսէս Կալիցին	500
Րուսիյա սէֆարէթի միւսթէշարը միւսիւ տը Սթաալ	300
Րուսիյա սէֆարէթի պաշ թէրճիմանը միւսիւ Պօկուսլավսգի	300
Մատամ Պօկուսլավսքի	140
Րուսիյա սէֆարէթի պիրինճի սըր քեաթիպի Մ. տը Գուման	200
" " Իքինճի սըր քեաթիպի Մ. տը Խիթրօվօ	150
" " Իքինճի թէրճիմանը Մ. Օնան	150
" " Իւչիւնճիւ " Մ. Անժ Թիւմօնի	200
Միւսիւ Իվանօվ	150
" Միւհլֆէլտ	200
" Մօէրինկ , Րուսիյա սէֆարէթի թապիպի	100
Րուսիյա ֆըրքաթինի գաբուտանլարընտան Մ. Անթիբա	300
" " Մ. Լ. Մասէլքին	100
" " Մ. Լ. Րօլօսքի	100
" " Մ. Լ. Սապլինի	100
Միւսիւ Ի. Րօթրանքի	100
Րուսիյա ֆըրգաթինի իքինճի գաբուտանլարընտան Մ. Զաքլային	100
" Տօքթօր Շարլը Հօշպէ	180
" Ն. Իսպէրճարտ , Րուսիյա ժէնէրալ գօնսօլօսու .	300
Րուսիա թիւճճարընտան Փ. Տէլթա	500
" Զաքարօֆ	180
" Արթինօֆ	200
" Օզիյա Շէյ	250
" Ս. Կօպօրօֆ	100
" Ապ. Թէօտօրիտի	250
" Քօզմա Րօլիքրօնիտէս	500
" Նիշան Սէրիզօֆ	100
" Քալարօնի	100
" Եղիազար Յովհաննէս	190
" Ապտուլլահ Միշէլ	200
" Կալֆաս	200
" Մկրտիչ Ներեզօֆ	200
" Առաքել Մամասեան	200
" Տէրտէրօֆ	100
" Լազարօվիչ	100
" Քօնտօքալօ	300
" Տը Քասթրօ	500
" Մուրատօֆ	200
" Լէթիէն Սճալի	500

"	Ժան Թէօտօրիտի	200
"	Էմմանուէլ Ժպտում օղլու	250
Իստէֆանօ սէյիրի ճէֆային գումբանեաս		1,000
Մէսիւ.	Ի. Էնուլէնօվիչ	200
"	Տ. Էնկէլիտիս	200
"	Ժանի Մաթօս	10
"	Էսքինազի	150
"	Վէր Գարուլթճեան	100
"	Մարտիրոս Վէնաճեան օղլու	250
"	Փօիրեպօս Օղլարօֆ	250
"	Սթավրօ Թէօտօրիտիս	200
"	Էղէքսանտր Էմիրաղօֆ	200
"	Էմպրուազ Ապվրօքօրտատօ	500
"	Թարաքճեան	100
"	Ոտեփան Միքայէլօֆ	100
"	Ա. Ֆրանքինի	500
"	Ի. Փիրիքօ	400
	Եէքիւն	754,280

4/12 սեպտեմբեր 1865

Փօսթէտէն աժիքըր ճուտէքտաւ վէ ճուհաւէտի մէմուրու

(իմզա) Ա. Ըբըռոման":

— Սեպտեմբեր 3 թարիխլէ Ջանագ գալէսինտէն միւհթերէմ պիր զաթ Թարաֆընտան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա նազարէն, մահըր մէզպուրուն իպթիտասը օլան սալը կի ճէսի չաաթ տէօրթ պուչուգ րատտէլէրինտէ, Իսմէնի քիլիսէսի իթթիսալինտէ վագը պիր խանէտէն աթէշ զուհուր իթմիշ, վէ մահէլլի մէզպուր մէմլէքէթին օրթա եէրինտէ պուլունմասը հասէպիլէ բէք չօգ գօրգու վէ տէհշէթի մուճիպ օլմուշ իսէտէ, փէրիգանըր ասկէրի շահանէտէն սէատէթլու Իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինին հիմմէթ, վէ ճանսիփարանէ ղայրէթլէրիյլէ. շէօյլէ քի իքի պէօլիւք ասքէր իլէ հէր նէվի թէտապիրի լազըմէյէ միւսարաաթ իթտիքտէն պաշգա, պիզզաթ թուլումպաճըլարըն պաշընտա կէչէրէք, վէ սու վէ աթէշ օրթասընտա գալարագ, Փուգարա վէ մէմլէքէթին սէլամէթի իչին եզճան ու տիլ չալըշմալարըյլա, պիւյիւք պիր խասար կէօրիւլմէքսիզին պաստըրըլմըշ, վէ ճիւմլէ ալէմ շագ ու մէմնուն օլմուշ տուր։

Թէվշիքի միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին հիմմէթ վէ համիյյէթլէրի սալթ պու ճիհէթլէ զուհուրա կէլմէյիպ, սայիր ճիհէթլէ տախի պիտտէֆաթ կէօրիւլմիւշ օլտուղունտան, խասսէթէն իզհարը թէշէքքիւր օլունմասը թարաֆըմըզտան թալէպ օլունմուշ տուր։

Պէօյլէ միլք ու միլլէթ ղայրէթքէշի վէ տին ու տէվլէթ սատըգը զաթլարըն, սայէյի հազրէթի փատիշահիտէ, կիւնտէն կիւնէ ֆէյզըեապ պույուրուլմաճագլարը եմէլի էղլէպտէն տիր։

Ագտէմճէ պէյան իթտիկիմիզ միսիլլու քէնտի հաֆթա մուգատտէմ Պրուսատան տախի գօլէրայա պէնզէր պիր նէվի խասթէլիկէ թութուլարագ պէշ օն քիշի վէֆաթ իթմիշ, վէ համտ օլսուն քի պիւթիւն պիւթիւն գօլէրա հալ վէ հէյէթի քէսպ իթմէքսիզին տէֆի օլմուշ իսէտէ, օլ հէնկեամտէ պէհհէթի ումումիյէ գաժիլընտա էղլէպի-

Թէլթտէն պուլունան թէմիզլիք վէ մէթէսարիֆի սայիրէնին իճրասը՝ ճիհէթլէ՝ ճէվլէթլու Ջամտի բաշա հազրէթլէրի Թարաֆընտան հիմմէթ պույրուլան ղայրէթ վէ իգտամաթ շայանը թագտիր վէ թէշէքքիւր պուլունտուղունտան, միլլէթիմիզտէն պիր թագըմ զէվաթը միւթէպէրէ Թարաֆընտան Աթրագատա տէրճի արզուսիյլէ պիր թէշէքքիւրնամէ կէօնտէրիլմիշ տիր, համ պուգի, եէրիմիզին միւսաատէսի օլմատըղընտան, եալընըզ պիր գըթասընը պէյան իտէրիզ։

. . . .

"Աշէ խուսուսաթը սայիրէյի իճապիյէ, էօհտէյի պիւյէլէրինէ խիւտավէնտիկեար էյալէթի միւթէսարըֆլըղը իհալէ վէ թէվճիհ պույրուլալըտան պէրու, նիյաթը խայրիյէթպայաթը ճէնաբը միւլիւքեանէյէ թէվֆիգան, էհալիյի պէլտէնին վէ միլլէթիմիզին հէր պիր գըսմընըն րէֆահը հալլէրինէ, վէ իսթիրահաթը ամմէյէ պէգըլի վիճտանը պույուրմագտա օլան տէվլէթլու Ջամտի բաշա հազրէթլէրինին հէյէաթը հիւքիւմէթին վագըը օլան սարֆը նազարիյէյի հիմմէթ վէ ղայրէթլէրի, տօղրուսու պիլճիւմլէ էհալինին վէ ալէլ խուսուս միլլէթիմիզին ֆէվգ էլատէ պայիսի մէմնունիյէթ վէ մէսրուրիյէթի օլարագ, պու խիւսուստէն տախի ֆիւզունի էմիր վէ իճալը ճէնապը փատիշահի տավաթը իճապէթիյաթը, ճիւմլէմիզ Թարաֆընտան պիթէքրար րէֆի պարկեահը ճէնապը փէրվէրտիկեար պույուրուլմագտատըր։"

Պրուսատա մազալլահ գօլէրա զուհուրինտէ Փուգարայա էղհէր ճիհէթ միւմքին մէրթէպէ մուավէնէթ իթմէք նիյէթի խայրիյէսիյլէ «Լուսաւորչեանց ընկերութիւնուն» անինտէ իքի պին ղուրուշ իյանէ Թօփլամըշ օլտուղուն պիլտիրմիշ, վէ պատէհու Լուրնալտան ալարագ, Աւալաղը մէզգիւր իլէ, Բըհհէթի պէտէնիյյէլէրինին հըֆզը ու վիգայէսի մագսատիյլէ, միւհթաճինէ բիրինճ վէ էթ տաղըթտըրըլմագտա օլտուղուն տախի իշար իյլէմիշ իտիք. պու տէֆա շէհրի մէզպուրտան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտա, մէզքիւր ընկերութիւնուն Թօփլատըղը իանէնին պէշ պին ղուրուշա պալիղ օլտուղու, վէ քէնտի մուավէնէթինէ տէվամ իթմէքտէ պուլունտուղու տախի պիլտիրիլմիշ տիր։

Պրուսա էհալիսի զաթէն հարիգզատէ պուլունտուղու հալտէ, պիր թագըմ զաթլարըն պու մէրթէպէ ֆուգարաբէրվէրլիք իպրազ իթմէլէրի, տօղրուսու նէ գատար մէտհ օլունսա սէզատըր։

— Կէրէք Թաշրատան, վէ կէրէք սուրատան կէօնտէրիլէրէք, Աթրագատա տէրճի արզու օլունմուշ օլան պահըսլարըն վէ հավատիսլէրին պիզզարուր աէֆիւլի ամէրլէրէ թէրք օլունմասը իքի մագտուր տիրիզ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԻ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ինկիլթէրրա մաթենլէքինտէ ամէլէյէ բէք աղ կիւնտէլիք վերիլմէքտէ օլուպ, զէվալլըլար սէֆալէթ իչրէ տախի կէչինէմէմէքտէ, հաթթա Ռուսիատա վէ Ամէրիգատաքի քէօլէլէրտէն տախի սէֆիլ պիր հալտէ պուլունտուգլարընտան, Ընկիլիզլէրինին արթըրըլմասը նիյէթիյլէ իթթիֆագլար վէ թէշէքքիւլէր իթմէյէ պաշլամըշլար իսէտէ, զէնկինլէրին թաշ եիւրէքլէրի պիր տիւրլիւ եումուշամագ իսթէմէտիկլէրինտէն, հէնուզ պիր նէթիճէ հասըլ օլամամըշ, վէ պինլէրճէ պիչարէկեան պօշ վէ աճ վէ թագսիր կէզմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

— Ջապէն իմբէրաթօրու Թարաֆընտան ճէնճիրէ վուրուլարագ, պիր սենետէն զիյատէ տիր մահպէստէ պուլունան Ինկիլիզ գօնսօլօսունուն զէնճիրի չըգարըլմասընը միւսաատէ օլունմուշ իսէտէ, հէնուզ մահպէստէն գուրթուլամամըշ տըր։

— Ամէրիգա ճիւմհուրու րէյիսի միւսիւ Ճօնսօնըն պիրատէրի Ալէքսաս էյալէթինտէ մարանգօզլուգ իլէ մէշղուլ օլուպ, եիչ կիրմի պէշ սենետէն զիյատէ տիր պիրատէրինի կէօրմէմիշ օլտուղունտան, պու տէֆա Թէպրիք վէ կէօրիւշմէք նիյէթիյլէ Վաշինկթօնա կէլմիշ, վէ պիր գաչ կիւն պիրատէրինտէ միւսաֆիր գալմըշ իսէտէ, հիչ պիր րիւթպէ վէ մէմուրիյէթ արզուսու կէօսթէրմէքսիզին, վէ րէյիսի միւշարիլէյհ Թարաֆընտան տախի էօյլէ պիր Թէքլիֆ օլունմագսըզըն, եինէ պըրագըլըպ մէմլէքէթինէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Ամէրիգա էհալիսինին նէ մէրթէպէլէրտէ տայիրէյի մէտէնիյէթէ տախիլ օլմուշ օլմասընա պու տախի պիր տէլիլի ճէլի սայըլա սէզա տըր։

— Օտեսսատա, Կերչտէ, Ազօում — գալէտէ, վէ օլ Ճիվարլարըն պագը սայիր մահէլլէրինտէ տախի գօլէրա իլլէթի զուհուր իթմէյէ պաշլամըշ տըր։

ԻԼԱՆ

Իսթանպօլտա Ջաթլարը — Պազու իւղէրինտէ Փէրիգ Իպրահիմ բաշա հազրէթլէրինին, հարէմ սէլամլըգ եիկիրմի օտա, վէ իքի մասուրա սու, վէ քէպիր պաղչէ, վէ քեարկիր մախզէն, վէ ղայէթ նէզարէթլի պիր պաղ գօնագը միւլք օլարագ սաթըլըգտա օլտուղունտան, կէօրմէք իսթէյէն, վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագա թալիպ օլան զէվաթ, տարըն շուրայի ասկէրի եվթագ միւտիրի իզզէթլու Մուգիմ էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իյլէմէլի։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԷ ՎԷ ԹԱՊԻԱՆԻ
Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ